

provisions in educational activities, the matter of defining the essence and structure of future psychologists' art therapy competence remains insufficiently researched.

Considering the definitional analysis and the formal logic provisions, the authors suggest the definition of the concept of "future psychologists' art therapy competence". The study interpreters the future psychologists' art therapy competence as the ability of a person to successfully perform professional activities pursuant to the requirements of a professional standard, which is characterised by the presence of art therapy knowledge, skills, ways of thinking, personal practical experience of performing art therapy activities, value attitude; it is also manifested in the ability to successfully exert psychological impact on people through art therapy, considering their needs.

Based on scientific research on the structure of art therapy competence, the authors identify and characterise the following components of the studied phenomenon, such as: motivational and valuable, cognitive, activity, and personal and reflexive. All structural components of the studied phenomenon are interconnected, correlative and interdependent.

Keywords: competence-based approach, art therapy competence, future psychologists, professional training, higher education institution.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-161.2025.10>

УДК 378.147:364

Лисенко О. М., Северинюк Т. О.

РОЛЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ “МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ” В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

У статті наведено досвід викладання дисципліни “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі” здобувачам другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 231 “Соціальна робота” Національного університету “Одеська політехніка”. Розглянуто методи навчання, критерії та засоби оцінювання очікуваних результатів навчання, організацію самостійної роботи здобувачів під час її вивчення. Зазначено, що в ситуації соціальних ризиків та невизначеності сьогодення, здатність фахівців з соціальної роботи розв’язувати складні проблеми з метою надання допомоги уразливим групам населення можливо за умов оволодіння ними міждисциплінарного підходу. За аналізом компетентностей та результатів навчання професійного стандарту побудовано логічну послідовність змістовності структурних компонентів дисципліни, які включає наступні модулі: “Технологізація соціальної роботи на засадах міждисциплінарного підходу”, “Практики міждисциплінарного підходу в соціальній роботі”, а також “Міждисциплінарні технології та методи соціальної роботи з сім’ями та дітьми групи ризику”. Підкреслено, що методи навчання обиралися з урахуванням змісту та мети конкретного заняття. В процесі викладання дисципліни при проведенні лекцій та практичних занять перевага надавалась інтерактивним методам професійно-ситуаційного навчання з урахуванням принципів Гуманітарної освіти (Liberal Art Education). Описано критерії та засоби оцінювання очікуваних результатів навчання за певними видами роботи, включаючи курсову роботу як вид індивідуальної самостійної роботи здобувача. Враховуючи результати навчання за освітньої компоненти “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі” та позитивні відгуки здобувачів визначено, що ефективність викладання дисципліни в значній мірі залежить від створення позитивного навчального середовища, що пряме активному залученню здобувачі до спільної роботи, розвитку креативного мислення,

спроможності розв'язувати проблеми на засадах міждисциплінарного підходу. гнучкості у прийнятті професійних рішень, а також здатності адаптуватися до змін у соціальному середовищі.

Ключові слова: освітня компонента, освітньо-професійна програма, міждисциплінарні технології, соціономічна сфера, методика викладання, результат навчання, компетентність, фахівець з соціальної роботи.

Соціальна робота як професійна діяльність перебуває на перетині кількох галузей знань: соціології, психології, педагогіки, права, медицини, економіки та інформаційних технологій. Саме поєднання цих напрямів дозволяє майбутнім фахівцям комплексно розуміти соціальні процеси та ефективно розв'язувати проблеми різних категорій населення. Це особливо актуально в умовах динамічного розвитку суспільства, цифровізації та зростання соціальних ризиків. Вивчення навчальної дисципліни "Міждисциплінарні технології в соціальній роботі" призводить до розуміння значущості використання міждисциплінарного підходу при наданні допомоги людям, які опинилися у складній життєвій ситуації. Це сприяє формуванню у здобувачів системного мислення, розвитку навичок міжвідомчої взаємодії, гнучкості у прийнятті рішень, а також здатності адаптуватися до змін у соціальному середовищі.

Відповідно до стандарту вищої освіти спеціальності "Соціальна робота" інтегрованою компетентністю здобувачів є "здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог" [1; 2].

Саме невизначеність умов практичної роботи вимагає від майбутнього фахівця соціальної роботи набуття системи знань та навичок, які дозволять ефективно застосовувати міждисциплінарні технології в конкретних ситуаціях соціальної роботи з різними групами клієнтів, на основі яких планувати роботу з індивідуальним випадком користувача соціальних послуг, обирати відповідно до його проблем, потреб і ресурсів методи і форми організації соціальної роботи. На рівні другого магістерського рівня вищої освіти здобувачі інтегрують знання щодо базових основ соціальної роботи дисциплін загального циклу, що одержали в період навчання на рівні бакалавріату синтезуючи в комплекс всебічної професійної підготовки. Одним із завдань, які стоять перед професійною підготовкою фахівців у галузі соціальної роботи, це забезпечення конкурентоспроможності магістрів із соціальної роботи завдяки підготовленості до впровадження інноваційних методів вирішення соціальних проблем й оптимального використання соціальних ресурсів [1].

Під час розробки навчальної програми дисципліни "Міждисциплінарні технології в соціальній роботі" було взято за основу Стандарт вищої освіти затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 556 від 24.04.2019 року, Освітньо-професійну програму "Соціальна робота" та навчальний план зі спеціальності 231 "Соціальна робота" за другим магістерським рівнем вищої освіти, розроблені групою забезпечення кафедри психології та соціальної роботи Національного університету "Одеська політехніка".

Стаття має на **меті** визначити зміст ОК “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі”, проаналізувати шляхи формування сучасних компетенцій у магістрів соціальної роботи.

У процесі підготовки статті були використані наступні **методи**: теоретичний аналіз – здійснено аналіз науково-методичної літератури, нормативних документів та освітніх програм, що стосується підготовки фахівців соціономічної сфери та змісту дисципліни; порівняльно-аналітичний метод застосовувалася для зіставлення різних підходів до викладання міждисциплінарних технологій; узагальнення педагогічного досвіду використовувалося під час аналізу практики викладання дисципліни, визначення її впливу на професійну підготовку магістрів.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі” є “опанування здобувачами вищої освіти теоретичних знань специфіки конструювання соціальної роботи на засадах міждисциплінарного підходу; розглянути практики використання міждисциплінарних технологій та методів в соціальній роботі з різними категоріями клієнтів” [3].

Знання, вміння та навички, здобуті під час вивчення дисципліни, дозволять здобувачам вищої освіти сформувати здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення; проведення досліджень на відповідному рівні, з використанням психологічних та соціологічних міждисциплінарних діагностичних технологій; впровадження міждисциплінарних технологій та методів інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи; сформувати здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проектів і технологій на основі міжособистісної взаємодії та вміння працювати в міждисциплінарній команді.

Навчальний матеріал дисципліни будується на основних положеннях ОК “Методологія і методи соціальних досліджень”, “Психологічна діагностика”, “Соціальна педагогіка”, “Соціальна робота: теорія і практика”, “Експериментальні дослідження в соціальній роботі”, “Технології і методи соціальної роботи”, “Соціальна робота з різними категоріями клієнтів”, “Проектування в соціальній сфері”, “Гейткіпінг у соціальній роботі” для здобувачів спеціальності 231 “Соціальна робота” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Водночас знання, отримані під час вивчення дисципліни, є основою для вивчення таких освітніх компонент, як: “Адміністрування соціальних послуг”, “Професійна надійність персоналу соціономічної сфери”, “Стратегічні аспекти формування соціальної політики”, “Соціальний менеджмент”. Крім того, компетентності, набуті під час вивчення ОК “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі”, використовуються здобувачами при написанні реферативних робіт (РР), розрахунково-графічних робіт (РГР), курсових робіт (КР), передбачених робочими навчальними програмами багатьох ОК освітньо-професійних програм (ОПП), звітів з переддипломної практик, при виконанні кваліфікаційної роботи тощо.

ОК “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі” є обов’язковою для

вивчення навчальною дисципліною професійної підготовки обсягом 6 кредитів (180 год.), з яких 30 годин охоплюють лекційні заняття та 30 годин практичні заняття. 120 годин відведені для самостійної роботи здобувачів, яка передбачає зокрема виконання індивідуального завдання – курсової роботи. Міждисциплінарні технології вивчаються здобувачами в першому семестрі, що не випадково, адже вони є підґрунтям для написання будь-якої (реферативної, курсової, кваліфікаційної) студентської наукової роботи.

Вимоги до знань та вмінь визначаються галузевим стандартом вищої освіти України для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 “Соціальна робота” [2].

В межах зазначеної ОК у здобувачів формуються як загальні (soft skills) так і спеціальні компетентності. До загальних компетентностей відносяться: навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді, здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність розробляти і управляти проектами. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності формують у здобувачів здатність до виявлення соціально значимих проблем і чинників досягнення соціального благополуччя різних груп населення; здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи; здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проектів і технологій.

Зв'язок між компетентностями та результатами навчання надано в таблиці 1.

Таблиця 1

Компетентності та результати навчання

Компетентності та відповідні їм результати навчання	
Компетентності	Результати навчання
ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами	ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
	ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.
ЗК5. Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН 11. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.
ЗК6. Здатність працювати в команді.	ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.
	ПРН 11. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу..
ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПРН 2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.
	ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

Компетентності та відповідні їм результати навчання	
Компетентності	Результати навчання
СК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.	ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
	ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.
СК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи	ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
	ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.
СК15. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій.	ПРН 2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.
	ПРН 11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.

Для вирішення означених завдань, формування необхідних компетентностей та досягнення очікуваних результатів навчання зміст ОК включає наступні модулі: “Технологізація соціальної роботи на засадах міждисциплінарного підходу”, “Практики міждисциплінарного підходу в соціальній роботі”, а також “Міждисциплінарні технології та методи соціальної роботи з сім'ями різного типу”, “Міждисциплінарні технології та методи соціальної роботи з дітьми групи ризику”.

В межах першого змістового модулю формується система знань щодо міждисциплінарного характеру соціальної роботи, а також розкривається суттєвість міждисциплінарного характеру сучасної соціальної роботи. Розкривається доцільність використання в соціальній роботі наступних технологій: організаційно-управлінських, соціологічних, психологічних, соціально-педагогічних, групового вирішення проблем, оптимізації функціонування людини, управління якістю соціальних послуг.

Другий змістовий модуль присвячений розгляду практик міждисциплінарного підходу в соціальній роботі. Об'єктною зоною застосування технологій обрані сім'я та діти групи ризику. Для аналізу застосування міждисциплінарних технологій при роботі з сім'ями обрані мультидисциплінарна, трансдисциплінарна, міждисциплінарна моделі ведення випадку при роботі з сім'єю; міждисциплінарний підхід в роботі щодо регулювання конфліктів у сім'ї; технології консультативної соціально-психологічної допомоги сім'ї.

В якості прикладів застосування міждисциплінарних технологій в соціальній роботі з дітьми групи ризику обрані наступні технології: соціально-педагогічні технології щодо підтримки дітей-групи ризику; організаційні технології організації реабілітаційного простору як прикладу міждисциплінарної

співпраці у вирішенні проблем дітей групи ризику; міждисциплінарні технології соціальної роботи з дітьми, що пережили насильство і жорстоке поводження; а також застосування міждисциплінарної команди щодо вирішення проблем дитини вулиці.

Що стосується методів навчання, то вони безумовно обираються з урахуванням змісту та мети конкретного заняття. В процесі вивчення ОК використовуються інтерактивні методи професійно-ситуаційного навчання з урахуванням принципів Гуманітарної освіти (Liberal Art Education). Методи інтерактивного навчання як способи організації навчального процесу, мають на меті розвиток критичного мислення, комунікативних навичок, самостійності та активної участі в навчанні. Студенти активно взаємодіють між собою та з викладачем, беруть участь в обговореннях проблемних питань. Викладання проводиться у вигляді традиційних лекцій, інтерактивних лекцій з використанням мультимедійних засобів, практичних та тренінгових занять. Використовуються проблемні лекції, інтерактивні лекції з елементами дискусії; ділова гра / симуляція – моделювання професійної чи соціальної ситуації з певними правилами та цілями; робота в малих групах; проблемні евристичні діалоги; метод кейсів (case-study) – аналіз конкретної життєвої або професійної ситуації для пошуку рішень); дебати, брейнстормінг; самостійна робота пошукового характеру, публічний виступ, навчальна взаємодія (“вчимо один одного”) – студенти пояснюють матеріал, навчаючись через викладання та ін. Інтерактивні технології (онлайн-платформи), використання цифрових інструментів підвищують залученість студентів в навчальний процес.

Візуалізація навчального матеріалу допомагає зробити процес засвоєння знань більш зрозумілим, наочним і ефективним. Пояснення складних понять через зорову інформацію спрощує сприйняття, допомагає швидше засвоїти інформацію, покращити запам'ятання, робить навчання більш захопливим і різноманітним. В результаті використання різних методів навчання відбувається розвиток логічного та критичного мислення студентів.

Самостійна робота здобувачів передбачає не тільки підготовку до лекційних і практичних занять, виконання практичних і творчих завдань, але й виконання індивідуального завдання – курсової роботи (КР). Курсова робота є індивідуальним завданням дослідницького характеру, яка має на меті поглиблення теоретичних знань з конструювання технологічної моделі на засадах міждисциплінарного підходу, формування здатності застосовувати міждисциплінарні технології і методи в конкретних ситуаціях соціальної роботи з різними групами клієнтів. Загальна тематика курсової роботи: “Розробка на засадах міждисциплінарного підходу технологічної моделі соціальної роботи з конкретними групами клієнтів”. Обсяг годин індивідуальної роботи здобувачів для виконання курсової роботи – 30 годин (1 кредит). КР забезпечує набуття наступних результатів навчання: ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук); ПРН 10 (Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади,

формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи) ПРН 19 (Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології) [3]. Структурно КР складається з вступу, двох розділів, висновку та списку використаних джерел. Перший розділ курсової роботи вимагає від здобувачів вищої освіти здатність обґрунтувати застосування теорій як із галузі соціальної роботи, та з інших галузей соціогуманітарних наук з метою аналізу соціального та індивідуального контексту проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади; формулювати мету та завдання соціальної роботи; планувати втручання. Другий розділ КР має на меті розробку на засадах міждисциплінарного підходу моделі/проекту/програми щодо вирішення проблем клієнтів соціальної роботи. Основні завдання курсової роботи: показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук. Виконання КР формує здатність виявляти соціальні та соціально-психологічні проблеми клієнтів соціальної роботи, розробляти та втілювати соціальні проекти і технології з метою досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

Щодо *критеріїв і засобів контролю*, то ОК “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі” є екзаменаційною дисципліною. Оцінювання знань здобувачів виконується у відповідності до Наказу ректора “Про організацію навчального процесу” Національного університету “Одеська політехніка” та Додатків до нього. На вивчення дисципліни за навчальним планом виділено 6 кредитів. Кредити, виділені на навчальну дисципліну, розподіляються між модульними контрольними роботами, накопичувальною частиною дисципліни, виконанням практичних завдань, виконанням курсової роботи та екзаменом. Критерії оцінювання за дисципліною оголошуються здобувачам на першому занятті. Підсумковим контролем з дисципліни є усний іспит. Екзаменаційний білет з дисципліни складається з двох частин: теоретичної та практичної. Мінімальна кількість балів, що зараховується як позитивний результат, дорівнює 60 (за 100-бальною системою). Бали розподіляються наступним чином: 60 балів – теоретична частина та 40 балів – практична частина. Екзаменаційний білет містить 3 теоретичних питань рівної складності, практико-теоретична частина містить 2 завдання до наведеної конкретної ситуації (кейс) практики соціальної роботи. Критерії оцінювання практичного завдання екзаменаційного білету наведено в таблиці 2.

Табл. 2

Критерії оцінювання практичного завдання

Кількість балів	Критерії оцінки (ПРН1, ПРН10)
20-15	Наведено розв'язання завдання без помилок; при цьому здобувач відмінно продемонстрував знання з визначення проблемної ситуації клієнта соціальної роботи, напрямів втручання, продемонстрував знання методів вирішення проблеми.

Кількість балів	Критерії оцінки (ПРН1, ПРН10)
15-10	Наведено розв'язання завдання частково без помилок; при цьому здобувач в достатній мірі продемонстрував знання з визначення проблемної ситуації клієнта соціальної роботи, напрямів втручання, продемонстрував знання методів вирішення проблеми.
10-5	Частково наведено розв'язання завдання, при цьому здобувач задовільно продемонстрував знання з визначення проблемної ситуації клієнта соціальної роботи, напрямів втручання, продемонстрував знання методів вирішення проблеми.
5-1	Не в повній мірі наведено розв'язання завдання з визначення проблемної ситуації клієнта соціальної роботи, напрямів втручання, продемонстрував знання методів вирішення проблеми.
0	Рішення відсутнє.

До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види навчальних елементів навчальної дисципліни на не менш ніж на 60 %. Екзамен відбувається за всіма тематичними модулями дисципліни [3].

Для вдосконалення процесу вивчення міждисциплінарних технологій і забезпечення якості навчання на ОК відбувається вивчення думок здобувачів, яке здійснюється наприкінці семестру шляхом анонімного анкетування. Результати анкетування аналізуються викладачем, гарантом ОПП та обговорюються на засіданні кафедри психології та соціальної роботи. З урахуванням пропозицій здобувачів відбувається вдосконалення змісту навчальної дисципліни, методів її викладання, корегуються практичні завдання і творчі вправи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вивчення соціальних технологій з міждисциплінарної позиції дозволяє здобувачам оволодіти інструменти впливу на соціальну ситуацію клієнта соціальної роботи, а також навчитися інтегрувати знання з різних галузей для досягнення стійких позитивних змін у житті окремих осіб, спільнот і суспільства загалом.

Подальші дослідження у сфері викладання міждисциплінарних технологій соціальної роботи доцільно спрямувати на:

- розробку інтегрованих освітніх моделей, які поєднують знання з соціології, психології, педагогіки, права та інформаційних технологій для підготовки фахівців нової генерації;

- вивчення ефективності практикоорієнтованого підходу у викладанні дисципліни, зокрема шляхом впровадження кейс-методів, симуляцій та проектного навчання;

- розгляд підходів, орієнтованих на сильні сторони клієнтів соціальної роботи, з метою розвитку спроможності клієнтів, мобілізації сильних сторін; підтримки копінгових стратегій; зміни дисфункціональних моделей мислення і стосунків з іншими; інформування людей щодо ресурсів спільноти;

- аналіз впливу міждисциплінарної підготовки на професійну ідентичність та готовність студентів до роботи в умовах соціальних викликів;

- дослідження цифрових інструментів та їх роль у викладанні міждисциплінарних технологій, включаючи онлайн-платформи,

- вивчення зарубіжного досвіду при підготовці фахівців соціальної роботи

із міждисциплінарним акцентом для можливого запозичення сучасних інноваційних практик.

Використана література :

1. Освітньо-професійна програма зі спеціальності 231 “Соціальна робота” для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Затверджено вченою радою Національного університету “Одеська політехніка” / Протокол № 12 від 27 червня 2023 р. URL : sites/default/files/files/opscans/pidpysanyu_mag-opp-231-0_socialna_robota_id_507742023.pdf
2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 “Соціальна робота” галузі знань 23 “Соціальна робота” для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 556. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/231-sotsialna-robota-magistr.pdf>
3. Програма навчальної дисципліни “Міждисциплінарні технології в соціальній роботі” для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології та соціальної роботи / Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р. Одеса : Національний університет “Одеська політехніка”, 2024. URL : <https://op.edu.ua/education/programs/components/5848>

References :

1. Osvitno-profesiina programa zi spetsialnosti 231 “Sotsialna robota” dlia drugogo (magisterskogo) rivnia vishchoi osvity. Zatverdzheno vchenoiu radoiu Natsionalnogo universitetu “Odeska polstekhnik” / Protocol № 12 vid 27 chervnia 2023 r. [Educational and professional program in specialty 231 “Social Work” for the second (master's) level of higher education. Approved by the Academic Council of the National University “Odesa Polytechnic” / Protocol No. 12 of June 27, 2023] [in Ukrainian].
2. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 231 “Sotsialna robota” haluzi znan 23 “Sotsialna robota” dlia drugogo (magisterskogo) rivnia vishchoi osvity. Zatverdzheno ta vvedeno v diiu nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.04.2019 r. № 556. [Standard of higher education in the specialty 231 “Social Work” of the field of knowledge 23 “Social Work” for the second (master's) level of higher education. Approved and put into effect by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 24, 2019 № 556] [in Ukrainian].
3. Programa navchalnoi distsypliny “Mizhdystsyplinarni tekhnologii v sotsialnii roboti” dlia drugogo (magisterskogo) rivnia vishchoi osvity. Rozglianuto ta skhvaleno na zasidanni kafedry psykhnologii ta sotsialnoi roboty / Protocol № 1 vid 28 serpnia 2024 r. Odesa: Natsionalnyi universitet “Odeska polstekhnik”, 2024. [Program of the academic discipline “Interdisciplinary Technologies in Social Work” for the second (master's) level of higher education. Considered and approved at the meeting of the Department of Psychology and Social Work / Protocol No. 1 of August 28, 2024. Odesa : National University “Odesa Polytechnic”, 2024] [in Ukrainian].

O. LYSENKO, T. SEVERYNIUK. *The role of the educational component “Interdisciplinary technologies in social work” in the training of specialists in the socionomical sphere.*

The article presents the experience of teaching the discipline of interdisciplinary technologies in social work to applicants for the second master's level of higher education in specialty 231 Social Work of the National University “Odessa Polytechnic”. The study considers teaching methods, criteria and means of assessing expected learning outcomes, and the organization of independent work of applicants during their study. It is noted that in the current situation of social risks and uncertainty, the ability of social work professionals to solve complex problems in order to provide assistance to vulnerable groups of the population is possible only if they master an interdisciplinary approach. Based on the analysis of the competencies and learning outcomes of the professional standard, a logical sequence of the content of the structural components of the discipline was built, which includes the following modules: “Technologization of social work on the basis of an interdisciplinary approach”, “Practices of an interdisciplinary approach in social work”, as well as “Interdisciplinary technologies and methods of social work with families and children at risk”. It is emphasized that the teaching methods were chosen taking into account the content and purpose of a particular lesson. In the process of teaching the discipline during lectures and practical classes, preference was given to

interactive methods of professional and situational learning taking into account the principles of Liberal Education (Liberal Art Education). The criteria and means of assessing the expected learning outcomes for certain types of work, including coursework as a type of individual work of the applicant, are described. Taking into account the learning outcomes for the educational component "Interdisciplinary Technologies in Social Work" and the positive feedback from applicants, it was determined that the effectiveness of teaching the discipline largely depends on the creation of a positive learning environment that encourages the active involvement of applicants in joint work, the development of creative thinking, the ability to solve problems based on an interdisciplinary approach, flexibility in making professional decisions, as well as the ability to adapt to changes in the social environment.

Keywords: *educational component, educational-professional program, interdisciplinary technologies, sociological sphere, teaching methodology, learning outcomes, competence, social work specialist.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-161.2025.11>

УДК 372.882

Ліпницька І. М., Григоренко І. В., Гальона Н. П.

МЕТОДИКА ОПРАЦЮВАННЯ ПСИХОАНАЛІТИЧНОГО ТА ЕКЗИСТЕНЦІЙНОГО ДИСКУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ РОМАНІВ В. ДОМОНТОВИЧА ТА Г. ГЕССЕ: КОМПАРАТИВІСТИЧНИЙ ПІДХІД

Вивчення модерністської літератури передбачає не лише засвоєння фактологічного матеріалу, але й оволодіння методами міждисциплінарного аналізу. Поєднання психоаналітичної критики та екзистенційної філософії дозволяє глибше розкрити природу художньої суб'єктивності в літературі модернізму. У сучасному освітньому процесі важливо створити умови для рефлексії над темами ідентичності, свободи, кризи, втрати та відчуження, які є наскрізними у модерністському нарративі. Аналізуючи твори Віктора Домонтовича та Германа Гессе, здобувачі розширюють досвід критичного мислення та навички трансформації філософських концептів у аналітичні інструменти.

У статті запропоновано модель компаративного дослідження романів "Без ґрунту" Віктора Домонтовича та "Степовий вовк" Германа Гессе. Методологія спирається на поєднання психоаналітичного та екзистенційного підходів, з особливою увагою до внутрішнього монологу, символізму та фрагментарної структури як спільної поетики модерністської прози. Надано дидактичні рекомендації, зразки аналітичних завдань, модулі для практичних занять.

Романи "Без ґрунту" В. Домонтовича та "Степовий вовк" Г. Гессе становлять ідеальну платформу для практичного застосування міждисциплінарного аналізу: психоаналізу (Фройд, Юнг), екзистенціалізму (Сартр, Камю) та поетики модернізму (фрагментація, символізм, саморефлексія). Цей підхід дозволяє здобувачам освіти опанувати складні аналітичні інструменти. Романи "Без ґрунту" та "Степовий вовк" демонструють типологічну схожість в інтерпретації особистісної кризи, роздвоєності свідомості, значущості символічного світу. У курсі компаративістики рекомендуємо розглядати ці твори у порівняльному аспекті як модель модерністської рефлексії.

Ключові слова: *компаративістика, психоаналіз, модернізм, внутрішній монолог, структура, екзистенційний дискурс, фройдизм, юнгіанство, методика викладання.*